

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.830/2023/12.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. január 18.
Az ügy tárgya: lopás büntette és más bűncselekmények
Terhelt: II. rendű
Első fok: Kazincbarcika Járásbíróság, 14.B.105/2021/136., ítélet, tárgyalás, 2022. május 31.
Másodfok: Miskolci Törvényszék, 7.Bf.493/2022/18., végzés, nyilvános ülés, 2023. március 6.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés iránt

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 7.Bf.493/2022/18. számú végzését a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

Elrendeli a II. rendű terhelt által eddig esetlegesen megfizetett bűnügyi költség összegének a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkori törvényes kamatával együtt történő visszatérítését a II. rendű terhelt részére.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Kazincbarcikai Járásbíróság a 2022. május 31-én kihirdetett 14.B.105/2021/136. számú ítéletével a II. rendű terheltet társtettesként elkövetett lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) és be) alpont], társtettesként elkövetett lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) és be) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) és be) alpont] és társtettesként elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) és be) alpont] miatt – mint többszörös visszaesőt, halmazati büntetésül – 2 év 3 hónap, fegyházban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a II. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztésből nem bocsátható feltételes szabadságra.

[2] A II. rendű terhelt tekintetében a védő által bejelentett fellebbezés folytán eljáró Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. március 6-án meghozott 7.Bf.493/2022/18. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét e terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] **II.** 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség Bf.642/2023/12. szám alatt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a II. rendű terhelt tekintetében, a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában írt felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[4] Okfejtése szerint a másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék a specialitás szabályán alapuló mentesség megsértésével hozta meg jogerős ügydöntő határozatát a II. rendű terhelttel szemben, a Be. CI. Fejezetének szabályai szerint eljárva. A Miskolci Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja ugyanis – más ügyben – 2022. január 28-án európai elfogatóparancsot bocsátott ki a II. rendű terhelttel szemben, amelynek alapján a terheltet 2023. január 13-án ország 1 területén elfogták. A külföldi igazságügyi hatóság elrendelte a II. rendű terhelt átadását Magyarország részére, amelynek 2023. március 8-án való végrehajtásáig a II. rendű terhelt ország 1-ben volt átadási letartóztatásban. Az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Főosztályának 2023. március 22-én adott tájékoztatása szerint a II. rendű terhelt a külföldi igazságügyi hatóság előtt nem mondott le a specialitás szabályának alkalmazásáról. Ez pedig azt jelenti, hogy a Miskolci Törvényszék a Be. 721/A. § (1) bekezdésében írt rendelkezéseket megsértve hozta meg a jogerős ügydöntő határozatot a II. rendű terhelttel szemben.

[5] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Be. 721/A. § (1), (2), (4) és (5) bekezdéseire is figyelemmel eljárva tüzzön ki nyilvános ülést, hallgassa meg a II. rendű terheltet arra vonatkozóan, hogy lemond-e a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról, és nemleges válasz esetén intézkedjen a külföldi igazságügyi hatóság hozzájárulásának megszerzése iránt.

[6] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.947/2023/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt okában és céljában egyaránt módosítva tartotta fenn.

[7] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság valójában a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést megvalósítva, és ezzel a felülvizsgálatra a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint alapot adó módon hozta meg a jogerős ügydöntő határozatot, amikor a kitűzött nyilvános ülést a II. rendű terhelt távollétében, a Be. CI. Fejezetének szabályai szerint tartotta meg. A II. rendű terhelt tartózkodási helye ugyanis a nyilvános ülés megtartásának időpontjában már ismert volt a Miskolci Törvényszék,

mégpedig annak Büntetés-végrehajtási Csoportja előtt. Következésképpen a másodfokú bíróságnak az ügyet a II. rendű terhelt tartózkodási helyének ismertté válását követően a Be. 752. § (1) bekezdésében írtakkal összhangban tárgyalásra kellett volna tűznie, azaz az ítélet ellen bejelentett fellebbezés nyilvános ülésen való elbírálására eleve nem volt lehetőség. A tárgyalás kitűzését megelőzően egyúttal valóban intézkednie kellett volna a terhelt nyilatkozatának beszerzése iránt, hogy lemond-e a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról. Erre azonban nem került sor.

[8] Ehhez hozzátette, hogy már az elsőfokú eljárásban adat merült fel arra nézve, miszerint a II. rendű terhelt külföldre távozott, ezért úgy látta, hogy már az elsőfokú bíróságnak is európai elfogatóparancsot kellett volna kibocsátania a II. rendű terhelttel szemben.

[9] A BH 2021.9. számon közzétett eseti döntés elvi tételeit idézve kifejtette, hogy a távollétes eljárás szabályai szerint, de törvényi feltételeinek hiányában a terhelt távollétében megtartott tárgyalást úgy kell tekinteni, hogy azt olyan személy távollétében tartották meg, aki jelenléte a törvény alapján kötelező. A távollétes eljárás lefolytatásához támasztott törvényi feltételek teljessége pedig már az elsőfokú eljárásban sem állt fenn meglátása szerint, mert az elsőfokú bíróság az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: Eu.tv.) 25. § (2) és (3) bekezdésében írt feltételek fennállása ellenére sem bocsátott ki európai elfogatóparancsot a II. rendű terhelttel szemben; azaz, már a Kazincbarcikai Járásbíróság is a törvény ellenében járt el a II. rendű terhelt távollétében.

[10] A BH 2023.94. szám alatt közzétett eseti döntés elvi tartalmára tekintettel úgy látta, hogy a Kúriának nincs lehetősége a specialitás mint eljárási akadály elhárítására, mert a jelenlét jogának megsértésével megvalósított feltétlen eljárási szabálysértés megelőzi a specialitás szabályainak megsértése miatti szabályok alkalmazását.

[11] Indokai alapján a járásbíróság ítéletének és a törvényszék végzésének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítványt.

[12] **III.** A felülvizsgálati indítvány – az alábbiak szerint – alapos.

[13] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[14] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósít meg, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[15] A Be. 428. § (1) bekezdése alapján a vádlott jelenléte a tárgyaláson kötelező, ha a tárgyaláson való jelenlét jogáról a Be. 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le [a) pont], vagy ha a bíróság a jelenlét jogáról lemondott vádlottat kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre [b) pont].

[16] A jelenlét jogáról le nem mondott terhelt tárgyalási távolléte azonban értelemszerűen csak akkor értékelhető feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértésként, ha a távollétében való eljárásra a törvény nem biztosít lehetőséget.

[17] Az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt távollétében folytatott, a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárásban pedig a terhelt tárgyalási jelenléte nyilvánvalóan nem kötelező, sőt, a

terhelt személyes részvételének a hiánya éppen ezen eljárási forma sajátossága. A terhelt személyes jelenléte e külön eljárás folytatását kifejezetten kizárja. Amennyiben a terhelt a tárgyaláson részt vesz, az a törvény erejénél fogva az általános eljárási szabályokhoz való visszatérést jelenti. A Be. CI. Fejezete szerinti eljárásban tehát nem önmagában a terhelt távolléte, hanem az képezheti felülvizsgálat tárgyát, hogy a külön eljárás feltételei valóban fennálltak-e. Azok hiányában ugyanis az általános szabályok szerint kell eljárni. A Be. CI. Fejezete szerint, de e külön eljárás törvényi feltételeinek hiányában a terhelt távollétében megtartott tárgyalást úgy kell tekinteni, hogy azt olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenlétét a törvény kötelezően előírja [Bfv.II.449/2020/8. (BH 2021.9.)].

[18] 2. Az ügyiratokból kitűnően a Kazincbarcikai Járásbíróság a vádemelést követően a vádat és az előkészítő ülésre szóló idézést is szabályszerűen kézbesítette a II. rendű terhelt részére, aki azonban a 2021. július 8. napjára kitűzött előkészítő ülésen elmulasztotta megjelenési kötelezettségét. Miután a bíróság ellenőrizte, hogy a II. rendű terhelt nincs fogva, elrendelte a II. rendű terhelt lakcímellenőrzését. A lakcímellenőrzés eredményeként a rendőrőrs 2021. szeptember 8-án megállapította, hogy a II. rendű terhelt ismert lakóhelyéről nem idézhető, mert édesapjának elmondása szerint munkavállalás céljából ország 2-be, közelebbről nem ismert tartózkodási helyre távozott. Ezt követően a járásbíróság 2021. szeptember 17-én belföldi elfogatóparancsot bocsátott ki a II. rendű terhelttel szemben, majd október 4-én tájékoztatta az ügyészséget, hogy az elfogatóparancs 15 napon belül nem vezetett eredményre. A kapott tájékoztatás birtokában az ügyészség 2021. október 13-án indítványozta, hogy a bíróság a Be. 749. § (1) bekezdése alapján az eljárást a II. rendű terhelt távollétében folytassa le. Ennek alapján a járásbíróság védőt rendelt ki a II. rendű terhelt részére, majd az eljárást a II. rendű terhelt távollétében folytatta le és fejezte be, amelynek során valamennyi tárgyalási határnapon gondoskodott a II. rendű terhelt részére kirendelt védő jelenlétéről és a II. rendű terhelt hirdetményi idézéséről. Ítéletét ugyancsak hirdetményi úton kézbesítette a II. rendű terhelt részére. Hasonlóképpen, a másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék ugyancsak hirdetményi úton idézte a II. rendű terhelteket a 2023. február 20-ára kitűzött nyilvános ülésre, amelyen a II. rendű terhelt védője is jelen volt. Határozathirdetésre napolást követően, 2023. március 6-án a törvényszék jogerős határozatot hozva befejezte a büntetőügyet és visszavonta a II. rendű terhelt ellen kiadott elfogatóparancsot.

[19] A Miskolci Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2023. március 23-án – az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Főosztálya 2023. március 22-én kelt átiratának továbbításával – tájékoztatta a törvényszék alapügyben eljáró másodfokú tanácsát, hogy a büntetés-végrehajtási csoport által más ügyben kibocsátott európai elfogatóparancs alapján a II. rendű terhelt elfogása 2023. január 13-án ország 1-ben megtörtént. Ezt követően a II. rendű terhelt január 13-tól március 8-ig ország 1-ben volt átadási letartóztatásban, a specialitás szabályának alkalmazásáról nem mondott le.

[20] 3. Az eljárás tényeinek ilyenén tisztázását követően válhat lehetségessé az állásfoglalás a felülvizsgálati indítvány középpontjában álló jogkérdéseket illetően, mégpedig elsőként azt vizsgálva, hogy a Kazincbarcikai Járásbíróság abszolút eljárási szabálysértést megvalósítva járt-e el a II. rendű terhelt távollétében.

[21] A Be. 747. § (3) bekezdése a bíróság eljárását a távollévő terhelt ellen abban az esetben teszi lehetővé, ha a terhelt az eljárás során elszökött, elrejtőzött, vagy megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárás elkerülése érdekében más módon elérhetetlenné vált [a) pont], a felkutatása érdekében tett intézkedések észszerű időn belül nem vezettek eredményre [b) pont] és azt a bűncselekmény tárgyi súlya vagy az ügy megítélése indokolja [c) pont].

[22] A Be. 747. § (4) bekezdése szerint a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott feltétel akkor állapítható meg, ha a terhelt felkutatása érdekében bizonyítás felvételére, adatszűrő tevékenység folytatására, vagy – ha annak feltételei fennállnak – leplezett eszközök

alkalmazására került sor [a] pont], a bíróság körözést, vagy – ha annak feltételei fennállnak – elfogatóparancsot bocsátott ki [b] pont], és a körözés vagy elfogatóparancs a kibocsátásától számított tizenöt napon belül nem vezetett eredményre [c] pont].

[23] A Be. 749. § (1) bekezdése alapján a bíróság a távollévő terhelttel szemben az ügyészség erre irányuló indítványára jár el. Az indítvány beszerzése céljából a Be. 750. § (2) bekezdése értelmében a bíróság tájékoztatja az ügyészséget a távollétes eljárás feltételeinek fennállásáról, ha a vádlott a vádemelés után válik elérhetetlenné.

[24] Az ügyészség indítványa nyomán a Be. CI. Fejezete szerint folytatott eljárásban a terheltet a Be. 135. § (1) bekezdés a) pontja alapján hirdetményi úton kell idézni a tárgyalásra, illetve az ügydöntő határozatot is a Be. 135. § (2)-(5) bekezdésében előírt szabályokat betartva, hirdetményi úton kell a részére kézbesíteni.

[25] Ennek megfelelően a távollétes eljárás feltételeinek hiányában, ezért a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértést megvalósítva jár el a bíróság, ha elfogatóparancs kibocsátása, illetve az erre irányuló ügyészi indítvány nélkül tér át a külön eljárásra (Bfv.II.1025/2014/6., Bfv.II.134/2015/8.). Ugyanezt a következményt vonja maga után, ha a bíróság nem várja meg, hogy a törvényben meghatározott tizenöt nap alatt eredményre vezet-e az elfogatóparancs, és az ügyészséget ezen határidő letelte előtt hívja fel a távollétes eljárás lefolytatása tárgyában történő indítvány megtételére (Bfv.I.1245/2020/8.), vagy ha a Be. CI. Fejezetében meghatározott külön eljárás lefolytatására irányuló ügyészi indítvány birtokában kitűzött tárgyalásra a terheltet nem idézi meg hirdetményi úton (Bfv.I.1254/2020/7., Bfv.II.771/2017/8.).

[26] Az ügyiratok igazolják, hogy a járásbíróság a fentebb felsorolt, az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére vezető eljárási szabálysértéseket elkerülve, a szükséges intézkedések megtételével meggyőződött a külön eljárásra való áttérés törvényi feltételeinek fennállásáról. Az elfogatóparancs kibocsátását követően a Be. 747. § (4) bekezdés c) pontjában szabott határidő bevételekor tájékoztatta az ügyészséget a Be. 750. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségével összhangban, majd az ügyészség indítványa alapján kitűzött, és a védő jelenlétében megtartott tárgyalásra szabályosan idézte a II. rendű terheltet hirdetményi úton. A büntetés-végrehajtási nyilvántartás adatai alapján a II. rendű terhelt a tárgyalási határnapok időpontjában nem volt fogvatartásban, így tartózkodási helye ez okból sem volt ismert.

[27] A Legfőbb Ügyészség álláspontjával ellentétesen nem eredményezi a távollétes eljárás Be. 747. § (3) bekezdés b), illetve a (4) bekezdés b) pontjában írt feltételének sérelmét az sem, hogy a Kazincbarcikai Járásbíróság a II. rendű terhelt ország 2-i tartózkodását valószínűsítő információk ellenére sem bocsátott ki európai elfogatóparancsot a II. rendű terhelt ellen.

[28] A Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében is közzétett korábbi határozatában – az Eu.tv. 25. § (1) és (2) bekezdésének idézését követően – kétségek nélkül akként foglalt állást, hogy az Európai Unió tagállamainak állampolgárai esetében nem tekinthető a terhelt felkutatására tett intézkedés teljes körűnek abban az esetben, ha a büntetőeljárásban kizárólag hazai elfogatóparancs kibocsátására került sor. A korábbi Be. (1998. évi XIX. törvény) 529. § (1) bekezdése kizárólag az „elfogatóparancs” kibocsátását írja elő. Ez az unió tagállamainak állampolgárai esetében – más uniós tagállamban feltételezhető lakóhely ismerete nélkül is – magában foglalja az európai elfogatóparancs kibocsátását, mert kizárólag ezzel teljesül az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szembeni eljárás törvényi feltételrendszere {Bfv.II.254/2018/5. [37]-[38]}.

[29] A Kúria korábbi határozatában kifejtett elvi tartalom jelen ügy tényeire való alkalmazása során ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül az Eu.tv. 25. § (1)

bekezdésében írt szabályok 2017. január 1-jén beállt megváltozása. A Kúria korábbi határozatában foglalt, ez időpontot megelőzően lefolytatott eljárás idejében hatályos Eu.tv. az európai elfogatóparancs kibocsátását valóban kötelezően írta elő a terhelttel szemben a büntetőeljárás lefolytatása érdekében. Az európai uniós és a nemzetközi bűnügyi együttműködést szabályozó törvények, valamint egyes büntetőjogi tárgyú törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2016. évi CIII. törvény 60. §-a azonban jelentősen módosította az Eu.tv. 25. § (1) bekezdését. Ennek megfelelően 2017. január 1-jétől – az alapügyre is kiterjedő időbeli hatállyal – az Eu.tv. 25. § (1) bekezdése már csupán lehetőségként fogalmazza meg az európai elfogatóparancs kibocsátását a terheltnek az Európai Unió valamely tagállamában történő elfogása és átadása érdekében, a büntetőeljárás lefolytatása céljából, a kibocsátásról döntő bíróság mérlegelésén alapuló feltételként szabva, hogy a bűncselekmény tárgyi súlya ezt indokolja.

[30] A 2016. évi CIII. törvény 60. §-ához fűzött törvényi indokolás értelmében pedig a törvény – azt a célt szolgálva, hogy nagyobb szabadságot biztosítson a jogalkalmazóknak – úgy módosítja az Eu.tv. 25. § (1) bekezdését, hogy egyértelművé teszi, miszerint az európai elfogatóparancs kibocsátása csak lehetőség, akkor is, ha a bűncselekmény tárgyi súlya a kibocsátást egyébként lehetővé tenné.

[31] Ha tehát az európai elfogatóparancs kibocsátása a bíróság mérlegelésétől függő lehetőség, ez értelemszerűen azt is magában foglalja, hogy a mérlegelés eredményeként az európai elfogatóparancs mellőzése is összhangban áll az Eu.tv. rendelkezéseivel. A bíróság törvény által lehetővé tett mérlegelésének a törvénnyel összhangban álló eredménye – az európai elfogatóparancs kibocsátásáról való nemleges döntés – fogalmilag nem értékelhető eljárási szabálysértésként. Az Eu.tv. rendelkezéseinek eleget tevő bírói döntés értelemszerűen nem sértheti a büntetőeljárás szabályait. Másként szólva, a Be. CI. Fejezetében írt szabályoknak a törvény szövegéből ki nem tűnő értelmezése nem ronthatja le az Eu.tv. 25. § (1) bekezdésének a jogalkotó által a törvény szövegében és az ahhoz fűzött indokolásban is félreérthetetlenül megjelenített tartalmát.

[32] Ettől függetlenül – kizárólag a teljesség érdekében – utal a Kúria arra, hogy jelen határozata nem áll ellentétben a Kúria Bfv.I.986/2021/7. számú, ugyancsak a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatával sem. E határozat elvi tartalma szerint abban az esetben, amikor a bíróság nem szerez tudomást arról, hogy a terhelt külföldön tartózkodik, úgy nincs alap belföldi elfogatóparancsnál szélesebb hatókörű elfogatóparancs kibocsátására; következésképp ellenkező esetben viszont az indokolt. A bíróság intézkedési kötelezettségét azonban csak hivatalos tudomás válthatja ki, így például büntetőeljárási szereplő (ügyész, terhelt, védő) bejelentése vagy hivatalos irat. A büntetőeljárásban nem szereplő személy rendőri jelentésben foglalt, semmivel nem valószínűsített elmondása alapján a belföldi elfogatóparancsnál szélesebb hatókörű elfogatóparancs kibocsátása nem indokolt, függetlenül attól, hogy elmulasztása felülvizsgálatban a hatályos jogszabályi környezetben, a fent írtak szerint egyébként sem kérhető számon.

[33] Ekként a Kazincbarcikai Járásbíróság elsőfokú eljárásában a II. rendű terheltet érintő feltétlen hatályon kívül helyezést kiváltó eljárási szabálysértés nem volt azonosítható.

[34] 4. Ezzel ellentétben a másodfokú bíróság a II. rendű terheltet érintő fellebbezésnek a Be. CI. Fejezete szerinti eljárásban történő elbírálásával már a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósított meg. A II. rendű terhelt ország 1-ben történő elfogására ugyanis már 2023. január 13-án sor került, így ez időponttól kezdve nem tekinthető a Be. 747. § (3) bekezdés a) pontja szerint elérhetetlennek.

[35] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/343 Irányelve (2016. március 9.) a büntetőeljárás során az ártatlanság vételeme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való

jelenlét jogának megerősítéséről 9. cikke szerint a terhelt távollétében meghozott ítélet esetén a terheltnek joga van új tárgyaláshoz. A hivatkozott rendelkezés szerint: „A tagállamok biztosítják, hogy ha a gyanúsított vagy a vádlott nem volt jelen a saját tárgyalásán és a 8. cikk (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem teljesültek, az érintett személynek joga van egy új tárgyaláshoz, vagy más olyan jogorvoslathoz, amely lehetővé teszi az ügy érdemi részének új elbírálását, ideértve új bizonyíték megvizsgálását, és amely az eredeti határozat megváltoztatásához vezethet. E tekintetben a tagállamok biztosítják, hogy az érintett gyanúsítottnak vagy vádlottnak jogában áll jelen lenni, ténylegesen részt venni, a nemzeti jog szerinti eljárásoknak megfelelően, továbbá a védelemhez való jogokat gyakorolni”.

[36] A magyar jog ennek megfelelően biztosítja a terhelt távollétében hozott ítélet esetén – pusztán erre tekintettel – a perújítás lehetőségét [Be. 637. § (1) bekezdés g) pont, Be. 752. § (4) bekezdés]. Annak érdekében pedig, hogy az elsőfokú eljárás megismétlése, illetve a rendkívüli jogorvoslati eljárás elkerülhető legyen akkor, ha a bíróság a terhelt távollétében hozott nem jogerős ítéletet, de a terhelt tartózkodási helye még az ítélet jogerőre emelkedését megelőzően ismertté válik, megalkotta a Be. 752. § (1)-(3) bekezdésében írt szabályozást.

[37] A Be. 752. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy amennyiben a vádlott felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek eredményre, a másodfokú bíróság tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, ismerteti a vádlott távollétében tartott tárgyalás anyagának lényegét, valamint – ha szükséges – a vádlott vagy a védő által indítványozott további bizonyítást vesz fel. Ez nem értelmezhető másképp, mint hogy a terhelt tartózkodási helyének a másodfokú eljárásban való ismertté válását követően kitűzött tárgyaláson a terhelt részvétele kötelező. Ha ez nem biztosítható, úgy az eljárást a Be. CI. Fejezetének alkalmazására visszatérve kell befejezni.

[38] Jelen ügyben a II. rendű terhelt felkutatására tett intézkedések a fent írtak szerint a másodfokú eljárásban, még a jogerős ügydöntő határozat meghozatalát megelőzően vezettek eredményre, ezért a Be. 752. § (1) bekezdésében előírt tárgyalás másodfokú bíróság általi kitűzése nem lett volna mellőzhető. A terhelt másodfokú eljárásban történt elfogásának ténye eltérést nem engedő módon kényszeríti ki a Be. 752. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi parancs teljesítését. A II. rendű terhelt ország 1-ben történt elfogását követően a távollétében való eljárásra kizárólag a Be. CII. Fejezetének szabályai mentén kerülhetett volna sor.

[39] Következésképpen, amikor a másodfokú bíróság – bár ugyan neki fel nem róható okból, de – a II. rendű terhelt elfogását követően tárgyalás kitűzését mellőzve, a II. rendű terhelt távollétében hozott ítéletet, ezzel a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező, egyben a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati okot is megtestesítő eljárási szabálysértést valósított meg. Az eljárási szabálysértés következményeit attól függetlenül le kell vonni, hogy a Miskolci Törvényszék a II. rendű terhelt elfogásáról csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szerzett tudomást.

[40] 5. Ami a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Főügyészség indítványában érvényesített további, a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában felülvizsgálati okot illeti, a jelenlét jogának megsértésével megvalósított feltétlen eljárási szabálysértés megelőzi a specialitás szabályainak megsértése miatti szabályok alkalmazását. A megelőző feltétlen eljárási szabálysértés megállapításának esetén a Kúriának nincs lehetősége a specialitás mint eljárási akadály elhárítására a Be. 721/A. § (2) bekezdés b) pontjának alkalmazásával [Bfv.I.373/2022/9. (BH 2023.94.)]. A Kúria kizárólag akkor orvosolhatja a specialitás szabályán alapuló mentesség megsértését a terhelt lemondásával vagy az arra jogosult állam – jelen esetben ország 1 – hozzájárulásával, ha ennek következtében lehetségessé válhat a Be. 721/A. § (8) bekezdése szerinti határozat – a megtámadott jogerős ügydöntő határozat

hatályában fenntartásának – meghozatala. Erre pedig csak akkor kerülhet sor, ha a specialitás szabályának megsértése az egyetlen, feltétlen hatályon kívül helyezést érdemlő eljárási szabálysértés az ügyben. Ha azonban a specialitás elvén kívül eső, abszolút eljárási szabályt is megvalósít a (másodfokú) bíróság, az értelemszerűen önmagában akadályát képezi a megtámadott határozat Be. 721/A. §-ában írt eljárást követő esetleges hatályában fenntartásának {Bfv.I.373/2022/9. [87]}.

[41] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt abszolút eljárási szabálysértés ténye ezért a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában meghatározott felülvizsgálati ok megvalósulását érintő részletes állásfoglalást is szükségtelemmé teszi.

[42] 6.1. A kifejtett érvek mentén a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen – a Miskolci Törvényszék végzését a Be. 663. § (2) bekezdése és a (4) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte, és az abszolút eljárási szabálysértést megvalósító másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[43] 6.2. A Kúria a Be. 663. § (3) bekezdése szerinti utasításként írja elő, hogy a Miskolci Törvényszék a megismételt eljárást a Be. 752. § (1) bekezdésének előírásai szerint folytassa le. Ha a terhelt a megismételt másodfokú eljárás során esetleges ismeretlen helyen tartózkodása okán újfent elérhetetlenné válik, az ügydöntő határozatot a Be. CI. Fejezete szerinti külön eljárás szabályai szerint kell meghozni.

[44] A másodfokú bíróságnak ugyancsak vizsgálnia kell, hogy a megismételt másodfokú eljárásban a II. rendű terheltet megilleti-e a specialitás Eu.tv. 30. § (1) bekezdésében írt szabályán alapuló mentesség, és ha igen, az az Eu.tv. 30. § (2) bekezdése szerint elhárult-e, avagy – a Be. 721/A. § szerinti eljárás keretében – elhárítható-e.

[45] 6.3. A Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bűnügyi költséget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán a jogerős ügydöntő határozatot a bíróság hatályon kívül helyezte, és megismételt eljárást kell lefolytatni. A Be. 857. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy a visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el. Ennek megfelelően a Kúria elrendelte a II. rendű terhelt részére az általa eddig esetlegesen megfizetett bűnügyi költség mindenkori törvényes kamatával történő visszatérítését.

[46] A Kúria – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezése nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[47] **IV.** A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. január 18.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró

A Kúria Bfv.II.830/2023/12. számú végzése 2024. január 18. napján végleges.

Dr. Somogyi Gábor s.k.
a tanács elnöke